

Tuingereedschap

Inleiding

Als u een startende tuinder bent, zult u moeten overgaan tot de aanschaf van diverse soorten gereedschap om uw klussen in de tuin te kunnen klaren. De gevorderde tuinder heeft natuurlijk in de loop van de tijd al het een en ander aangeschaft. Daar zullen ongetwijfeld een aantal miskopen bijzitten. Sommige gereedschappen zijn nu eenmaal goed en handig om mee te werken, andere zijn absolute 'afraders'. In dit Groentje zetten we voor u op een rij wat wel en wat niet een fijn stuk gereedschap is en hoe u dit kan onderhouden. Voor al het gereedschap geldt dat vocht en regen de conditie van uw gereedschap nadelig kunnen beïnvloeden. Ga daarom zorgvuldig met uw gereedschappen om, zet ze droog weg en houd de snijkanten scherp. Zo nu en dan een beetje invetten en even met de staalborstel er overheen doet wonderen. Zo kunt u veel plezier van uw gereedschap hebben.

Bats en spade

Dit zijn twee onmisbare stukken gereedschap. Een goede platte bats, met een profiel erin en met licht opstaande randen kunt u gebruiken om zand en aarde mee te scheppen, kuilen te graven en compost te verspreiden over het land. De spade is voor het stevige werk, en is dan ook gemaakt van dikker staal.

De spade is recht en heeft een flinke rand aan de bovenkant om uw schoen op te zetten. Zo kunt u meer kracht zetten bij het in de grond steken van de spade. De spade wordt gebruikt voor spitwerk en kan van pas komen bij iedere klus waarbij wortels moeten worden los gestoken. Als u bijvoorbeeld een struik wilt verplaatsen, kunt u de spade ter hand nemen om deze struik los te steken en te wrikken.

Bij aanschaf is het van groot belang dat u erop let dat het staal uit één stuk is gemaakt, dus zonder lasnaden. Deze lasnaden vormen altijd een 'zwakke' plek, daar kan het staal in een later stadium op gaan doorroesten en doorscheuren. Dus als er gereedschap moet worden aangeschaft en u kunt het betalen, koop dan iets goeds! Goedkoop gereedschap gaat altijd korter mee dan materiaal gesmeed uit één stuk. Materiaal uit één stuk is veel steviger en is meestal ook nog een stuk plezieriger om mee te werken. Er is meestal veel beter nagedacht over de 'ligging' in de handen en de hoek waarin het staal is gesmeed en ook over de stevigheid hiervan.

Hak

Nee, niet de groenten van... maar een heel fijn stuk gereedschap om mee te werken. Dit is een echte 'aanrader'! De allochtone tuinders rondom mij hebben allemaal een hak. De Nederlanders vaak niet en dit is zeer onterecht. In de tuincentra kunt u vaak niet aan een grote hak komen, een kleintje als handgereedschap vindt u meestal wel. Als u regelmatig in het buitenland komt, dan kijkt u als rechtgeaarde tuinder vast even naar een collega-moestuinder en u ziet dan bijna altijd wel iemand die daar met een hak de tuin bewerkt.

Koop daar dan een hak bij de plaatselijke middenstand. Als u niet in het buitenland komt, is er vast wel iemand in uw omgeving die er een voor u kan meenemen uit de Mediterrane landen. In België en Frankrijk zijn ze te koop bij een 'caincaillerie'. Loop er eens binnen. Er zijn daar altijd andere soorten gereedschap te koop dan bij ons. Als u besluit een hak te kopen, koop er dan een, natuurlijk weer gemaakt uit één stuk gehard staal, met twee kanten. Aan de ene kant de hakkant en aan de andere kant twee punten.

Om mee te hakken is de hak, de naam zegt het al, onovertroffen. Om de grond open te maken, geultjes te maken, planten los te hakken en wortelgewassen los te wrikken, zoals bijvoorbeeld gras en brandnetel. Met de ene kant losmaken en met de andere kant (de twee punten) keurig opprikken en op de composthoop deponeren. Meestal koop je de steel er los bij. Bezuinig daar niet op, maar koop er een steel bij met voor u de juiste lengte.

Licht voorover gebogen is de beste houding bij het 'hakken'. Let erop dat de steel 'uit het goede hout gesneden is', dus van beuken, eiken of beter nog van hickory en dus niet van 'waaibomenhout'. Slecht hout kan voor veel irritatie zorgen als u aan het hakken bent en de steel breekt af. En het is ook nog heel gevaarlijk als het hout het begeeft en u het staal naar uw hoofd geslingerd krijgt. De snijkant van de hak kunt u goed scherp maken met een ijzervijl, zodat u nog makkelijker door de grond en de gewassen heen hakt.

Schoffel

Een paar soorten schoffels moet u zeker aanschaffen. Een brede schoffel van ongeveer 20-25 cm voor het grove werk en een smalle van ongeveer 8 cm, voor tussen de rijtjes en het fijnere werk.

Houd de schoffels goed scherp en haal er regelmatig de ijzervijl langs, zo kost het u de minste moeite om door de gewassen heen te snijden. Wat u ook heel goed kunt doen, is de snijvlakken aan twee kanten, voor en achter, te scherpen. Daarmee kunt u van u af door het onkruid snijden maar ook als u de schoffel weer naar u toe trekt. Zo slaat u twee vliegen in één klap!

De kwaliteit van de steel is minstens zo belangrijk als het staal waarvan de schoffel is gemaakt. Voor uw rug is het 'van levensbelang' dat deze op de juiste lengte is. U moet ervoor zorgen dat u goed rechtop staat en absoluut niet voorover gebogen! De steel moet dus goed op lengte zijn. Een handvat bovenop de steel zorgt ervoor dat deze steel lekker in de hand ligt en u makkelijk kracht kunt zetten. Zo kunt u het schoffelen op warme zomerse dagen het langst volhouden en als de zon volop schijnt, hoeft u het geschoffelde onkruid niet op te ruimen, dat doet de zon wel voor u.

Greep en spitvork

Een greep of riek is een vork met 5 ronde scherpe tanden, licht naar boven gebogen, die al naar gelang de grondsoort gebruikt kan worden voor o.a. het rooien van de aardappelen. Ook kan daarmee makkelijk onkruid worden omgegooid en mest met veel stro worden opgeschept. Een spitvork wordt veelvuldig gebruikt om, de naam zegt het al, te spitten. Het is een stevige vork, uitgerust met 4 platte tanden die recht naar beneden wijzen. Hij kan gebruikt worden voor het opscheppen van onkruid en mest en is zeer geschikt voor de grove graafklusjes. De stelen van deze vorken zijn gemaakt van dik, stevig hout. Zij moeten de zware klussen goed aankunnen en moeten natuurlijk gemaakt zijn van zeer gehard staal.

Kleine hulpjes

Een goed in de hand liggend schepje, waarmee u makkelijk kracht kunt zetten, is onontbeerlijk voor een tuinder.

Plantjes moeten de grond in en dan kunt u niet zonder schepje. Als het handvat goed in uw hand ligt, kunt u met veel plezier en zonder pijn dit klusje klaren.

Voor het poten van bollen en knollen zoals bijvoorbeeld de aardappel, is het handig een bollenpoter aan te schaffen. Zo is het een fluitje van een cent om gaten te maken met de juiste diameter voor o.a. de pieper.

Een stalen pootstok is ook al zo'n handig attribuut. Bij het uitzetten van preiplanten of knoflookteentjes is dit een handig hulpje en het moet dus zeker op uw boodschappenlijstje staan.

Als u deze kleine hulpjes nog een kwastje verf geeft in een opvallende kleur, kunt u ze gemakkelijk terugvinden tussen al dat groen en loopt u minder risico ze 'over het hoofd te zien' bij het opruimen!

Scharen

Iedere tuinder heeft een goede schaar nodig, een die goed in de hand ligt en, natuurlijk, scherp is. Dit geldt voor alle soorten scharen; zowel de snoei- als de takkenscharen! De benen van de schaar moeten goed in de hand liggen, u moet er gemakkelijk kracht mee kunnen zetten en juist hier geldt: goedkoop is duurkoop!

Ga bij een tuincentrum of bij een specialist in gereedschap scharen ‘passen’. De schaar moet goed aanvoelen, anders zullen uw handen binnen de kortst mogelijke tijd blaren vertonen en is knippen geen plezierig klusje meer.

Een gewone snoeischaar voor bloemen, kruiden en de kleine snoeiklusjes is een fijn en veelgebruikt stuk gereedschap en moet dus goed zijn. Neem er de tijd voor als u een snoeischaar gaat aanschaffen.

Snoeien is voor een tuinder een vaak terugkerende klus. Om de dikke takken uit bomen en struiken te kunnen knippen, kunt u het allerbeste een takkenschaar aanschaffen met daarop een zogenaamd aambeeld en een dubbele ‘overbrenging’ in plaats van een met een zogenoemde. ‘papegaaibek’. Op die manier kunt u veel meer kracht overbrengen naar de snijvlakken en kost het u haast geen moeite de dikste takken door te knippen. Zorg er altijd voor dat de messen scherp zijn, haal ze regelmatig over een wetsteen en als u klaar bent met de klus, reinig de messen dan met alcohol om te voorkomen dat u eventuele plantenziekten overbrengt. Droog bewaren, ’s winters in huis, en zo nu en dan goed invetten, zorgt ervoor dat u van uw scharen lang plezier zult hebben.

Niet kopen!

Er zijn altijd van die stukken gereedschap die, als u de reclame moet geloven, ‘hartstikke’ handig zijn.

Zaadrollertjes, een cultivator met draaiende wielletjes of een handhakselaar (een soort veredelde snijbonenmolen) waar u zich mottig aan draait. Niet kopen! Zaden kunt u zelf wel ‘aanlengen’ met wat zand als het fijn zaad is en als het grof zaad is legt u de zaden gewoon wat verder uit elkaar. Oefening baart kunst, daar heeft u geen zaadroller voor nodig!

En dan zo’n dure en onhandige cultivator met wielletjes: absoluut niet geschikt voor tuinders op de volle kleigrond! Grond gaat ertussen zitten en de wielletjes draaien voor geen meter meer!

Wat ook een ergernis is, zijn veel te grote en niet goed passende tuinhandschoenen. De vingers zijn vaak veel te lang en dus absoluut niet geschikt voor het fijne werk. Er zijn wel degelijk goede (dames) handschoenen te koop en ze zijn heel goed wasbaar in de machine.

Dan een hakselaar... Heeft u veel tuinafval? Koop dan een goede elektrische, met uit gehard staal vervaardigde messen, daar heeft u veel meer plezier van dan van zo’n ‘snijbonenmolen’! Snoeihout tot een bepaalde diameter kunt u hierin makkelijk verwerken. Maar ook gewoon ‘droog’ tuinafval kunt u hierin vermalen. U kunt het afval direct verspreiden over uw tuin of in de composthoop verder laten vergaan. Zo gaat er niets van uw tuin verloren en de bodem verbetert zienderogen.

Tekst: Nelleke van der Boom